



สรุป

LOCAL TALK SERIES SEASON 2: TIME TO VOTE ถึงเวลาเลือกตั้งเทศบาล

EP6: จักรกระแสเลือกตั้งเทศบาลทั่วประเทศ

วันที่ 16 มีนาคม 2564 เวลา 13.30 -15.30 น.

จักระแสการเลือกตั้งเทศบาลทั่วประเทศในตอนนี้ได้ร่วมพูดคุยกับนักวิชาการทั่วทุกภูมิภาคของไทยที่เกาะติดการเลือกตั้งเทศบาลที่จะเกิดขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 ซึ่งนักวิชาการทั้ง 4 ท่าน ได้แก่

- ดร.ณัฐกร วิทิตานนท์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ติดตามการเลือกตั้งเทศบาลในภาคเหนือ
- รศ.ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้ติดตามการเลือกตั้งเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- รศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว อาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นผู้ติดตามการเลือกตั้งเทศบาลในภาคกลางและตะวันออก
- ผศ.เอกรินทร์ ต่วนศิริ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นผู้ติดตามการเลือกตั้งเทศบาลในภาคใต้

และดำเนินรายการ โดย ดร.สตีร ธนานิธิโชติ ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า

บรรยากาศคึกคักแม้ไม่เป็นข่าวในสื่อหลักมากนัก

นักวิชาการทั้งสี่ท่านเห็นตรงกันว่า บรรยากาศการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลครั้งนี้ภายในพื้นที่มีความคึกคัก โดยสังเกตได้จากป้ายหาเสียง การหาเสียงของผู้สมัคร และความตื่นตัวของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการสอบถามเกี่ยวกับสิทธิและหน่วยเลือกตั้งของตน แม้ว่าสื่อกระแสหลัก อาทิ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ ไม่ได้ทำข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้มากนักหากเปรียบเทียบกับเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเมื่อ 20 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา

บรรยากาศการเลือกตั้งในภาคเหนือ

จังหวัดเชียงใหม่มีเทศบาลมากถึง 120 แห่ง บรรยากาศการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลภายในจังหวัดจึงคึกคักเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากป้ายหาเสียงที่ติดตั้งอยู่ทั่วทุกพื้นที่ในจังหวัดทั้งในตัวเมืองและบริเวณโดยรอบ ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งของเทศบาลทุกแห่งพร้อมกันครั้งแรก ประกอบกับเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีพร้อมกับสมาชิกสภาเทศบาล

อีกด้วย ดังนั้น ภายในจังหวัดเชียงใหม่จึงมีป้ายหาเสียงจำนวนมาก ส่งผลให้บรรยากาศการเลือกตั้งเทศบาลครั้งนี้ มีความคึกคัก

บรรยากาศการเลือกตั้งในภาคอีสาน

บรรยากาศการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในพื้นที่ภาคอีสานมีความคึกคัก มีป้ายหาเสียงติดตั้งอยู่แทบจะทุกถนน เพราะมีเทศบาลจำนวนมากและเทศบาลส่วนใหญ่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบขนาดเล็กจึงทำให้ทั่วทุกพื้นที่มีบรรยากาศของการติดตั้งป้ายหาเสียง

นอกจากนี้ หากดูบรรยากาศการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยภาพรวมทั้งประเทศพบว่า การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นจำนวนมากถึง 73,390 คน เกิดการใช้จ่ายงบประมาณในการหาเสียงจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยหากนำจำนวนผู้สมัครมาคำนวณทางงบประมาณที่ใช้จ่ายในการหาเสียง เฉลี่ย 150,000 บาทต่อคนพบว่า งบประมาณรวมที่ใช้ในการหาเสียงครั้งนี้มากถึง 11,000 ล้านบาท และได้ก่อให้เกิดการจ้างงานในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การจัดทำป้ายไว้นิลโปสเตอร์ แผ่นพับ ใบปลิวสำหรับการหาเสียง การจ้างรถแห่ประชาสัมพันธ์ในการหาเสียง การจ้างชาเล้งติดป้ายหาเสียง การจัดทำสื่อทึมของผู้สมัคร การจ้างคนเดินแจกใบปลิวและแผ่นพับหาเสียง ฯลฯ ส่งผลให้บรรยากาศการเลือกตั้งในพื้นที่ที่มีความคึกคัก

บรรยากาศการเลือกตั้งในภาคกลางและตะวันออก

จากการเว้นวรรคการเลือกตั้งท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน ประกอบกับกระแสการเลือกตั้งระดับชาติและการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกิดขึ้นก่อนหน้า จึงทำให้การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกมีความคึกคักค่อนข้างมาก โดยจะเห็นได้จากทุกพื้นที่ทั้งในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล มีป้ายหาเสียง รถหาเสียง และการลงพื้นที่เสียงของผู้สมัคร

บรรยากาศการเลือกตั้งในภาคใต้

เนื่องจากการเลือกตั้งพร้อมกันของเทศบาลทุกแห่ง จึงทำให้บรรยากาศการเลือกตั้งมีความคึกคักมาก นอกจากการพบเห็นป้ายหาเสียงทั่วทุกบริเวณแล้ว ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความตื่นตัวค่อนข้างมาก โดยมีผู้โทรมาสอบถามเทศบาลและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้ง การเสียสิทธิหากไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการแบ่งเขตเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้ง รวมถึงยังมีผู้ไปต่ออายุบัตรประชาชนเพิ่มขึ้นในรอบเดือนที่ผ่านมาเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

แม้ว่าสื่อหลัก อาทิ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ไม่ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลครั้งนี้มากเท่าที่ควร แต่สื่อท้องถิ่นก็นำเสนอข่าวอย่างเต็มที่ พร้อมกับมีบทความวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์การเลือกตั้งภายในพื้นที่ ซึ่งบางสื่อได้นำเสนอข่าวโดยใช้ภาษาถิ่น



Social Media ช่องทางใหม่ในการหาเสียง

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลครั้งนี้ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหาเสียงโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งนอกจากจะเป็นช่องทางในการแนะนำประวัติของผู้สมัครแล้ว ยังเป็นช่องทางในการลงคลิปหาเสียงของผู้สมัคร และถ่ายทอดสด (Live) การหาเสียงของผู้สมัครบนเวทีปราศรัย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในพื้นที่เมืองมีประชากรจำนวนมาก มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพ คนในเมืองจึงไม่ค่อยรู้จักมักคุ้นกัน ขณะที่พื้นที่ของเทศบาลตำบลมีขนาดเล็ก ประชากรมีจำนวนน้อย และคนในพื้นที่เป็นเครือญาติหรือรู้จักคุ้นเคยกัน ดังนั้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการหาเสียงจึงมักนิยมใช้ในพื้นที่เมืองหรือกิ่งเมืองกิ่งชนบทมากกว่าพื้นที่ชนบท อาทิ ในเขตเทศบาลนครและเทศบาลเมือง เพื่อเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างทั่วถึง ขณะที่เทศบาลตำบลยังคงนิยมใช้วิธีการหาเสียงแบบดั้งเดิม คือ การแจกแผ่นพับและใบปลิว การลงพื้นที่หาเสียง การเคาะประตูบ้าน ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ดีกว่า

การหาเสียงในพื้นที่ภาคเหนือ

การหาเสียงในเขตเทศบาลนครและเทศบาลเมืองมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีเฟซบุ๊กแฟนเพจทั้งของกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรายบุคคล แต่หากเป็นการหาเสียงในเขตเทศบาลตำบลไม่ค่อยนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์เท่าใดนักเพราะการลงพื้นที่หาเสียงเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ดีกว่า อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า การหาเสียงในการเลือกตั้งครั้งนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอยู่บ้าง แต่เดิมมักมีการลงพื้นที่หาเสียงในงานเลี้ยง งานสังสรรค์ หรืองานศพของคนในชุมชน แต่เนื่องด้วยกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นฉบับใหม่ที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมา ผู้สมัครจึงหลีกเลี่ยงที่จะหาเสียงด้วยวิธีนี้เพราะเกรงว่าจะกระทำผิดกฎหมาย

การหาเสียงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ไม่ได้เน้นการหาเสียงโดยชุดตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่เน้นการหาเสียงเป็นทีมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อเสริมภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ให้แก่ทีม

การหาเสียงในพื้นที่ภาคใต้

เนื่องด้วยการเปลี่ยนเป็นสังคมยุคดิจิทัล ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องหาเสียงโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์แม้ว่าอาจจะยังใช้ไม่ค่อยเป็นก็ตาม โดยช่องทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก โดยมีทั้งเพจบุ๊กแฟนเพจของกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรายบุคคล และที่สำคัญมีการหาเสียงโดยใช้ภาษามลายูเพื่อเข้าถึงประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุที่สื่อสารภาษาไทยไม่ได้

การหาเสียงในพื้นที่ภาคอีสาน

การหาเสียงแบบเดิมยังคงมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในเขตเทศบาลตำบล อาทิ ป้ายหาเสียง รถหาเสียง การเดินลงพื้นที่ตามชุมชน การแจกแผ่นพับและใบปลิว และการเคาะประตูบ้าน เป็นต้น ขณะเดียวกันก็มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยเฉพาะเฟซบุ๊กเพื่อเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่และกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่ (Platform) นี้

หลากหลายกลยุทธ์ในการหาเสียง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลทั่วทุกภูมิภาคมีกลยุทธ์ในการหาเสียงที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

- **การนำเสนอนโยบายในการพัฒนาที่น่าสนใจ** ผู้สมัครที่เป็นคนรุ่นใหม่ส่วนหนึ่งมีความพยายามในการนำเสนอโยบายในการพัฒนาพื้นที่ที่น่าสนใจภายใต้ข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่ของเทศบาล อาทิ น้ำไหล น้ำประปาสะอาด ไฟสว่าง ทางดี ขยะไม่มี แปลงขยะเป็นสินทรัพย์ ส่งเสริมประเพณี เมืองสะอาด เมืองปลอดภัย โรงเรียนสองภาษา และส่งเสริมกีฬาทุกชนิด เป็นต้น ซึ่งนโยบายเหล่านี้ก็คือการผลิตซ้ำอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ทั้งนี้ นโยบายที่ถูกหยิบยกมาใช้ในการหาเสียงมากที่สุดในพื้นที่ภาคตะวันออก คือ เมืองอัจฉริยะ (Smart city) เพราะประชาชนมีความต้องการในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก และการหาเสียงในเรื่องนี้จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้สมัครดูเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ขณะที่นโยบายที่ถูกหยิบยกมาใช้หาเสียงมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ คือ การแก้ปัญหาฝุ่น PM 2.5 และการจัดให้มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมให้แก่คนเฉพาะกลุ่ม อาทิ พื้นที่สำหรับการเล่นสเก็ตบอร์ด (Skateboards) และเซิร์ฟ สเก็ต (Surf Skate) อย่างไรก็ตาม นโยบายที่ใช้หาเสียงในภาคใต้อาจมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ โดยผู้สมัครนำเสนอโยบายการพัฒนาเมืองของตนให้เทียบเท่ากับเมืองข้างเคียงเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและเห็นภาพได้ง่ายมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการนำเสนอโยบายในการพัฒนาพื้นที่ของตนร่วมกับพื้นที่ข้างเคียงโดยประสานความร่วมมือของเทศบาลที่มีอาณาเขตติดต่อกันหรือใกล้เคียงกัน
- **การนำเสนอตัวบุคคลที่เป็นหน้าเก่าและหน้าใหม่** การหาเสียงโดยมุ่งเน้นที่ตัวบุคคลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้สมัครหน้าเก่าและแชมป์เก่าส่วนใหญ่มักหาเสียงโดยสื่อสารให้เห็นถึงจุดเด่นในการสานต่องานเดิมของตน โดยในป้ายหาเสียง โปสเตอร์ แผ่นพับ และใบปลิว มักมีประโยคที่ว่า “สานต่องานเก่า” “ก่อสร้างเพิ่ม” “เติมงานใหม่” “รวมใจพัฒนา” “ไม่ทำให้ผิดหวัง” “พร้อมทำงานทันที” แต่ไม่ได้ลงในรายละเอียดว่าเป็นงานอะไร 2) ผู้สมัครหน้าใหม่ มุ่งเน้นนำเสนอตัวบุคคลที่เป็นคนรุ่นใหม่ พร้อมสื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง โดยในป้ายหาเสียง โปสเตอร์ แผ่นพับ และใบปลิว มักมีประโยคที่ว่า “ถึงเวลาคิดใหม่” “ทำใหม่” “เปลี่ยนใหม่” แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะทำอะไรเช่นเดียวกัน

- การลงสมัครเป็นทีมโดยให้ความสำคัญกับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี แม้มีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นทีมทั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล แต่บางทีมก็ให้ความสำคัญกับตัวผู้สมัครนายกเทศมนตรีมากกว่า โดยสังเกตได้จากป้ายหาเสียงที่รูปผู้สมัครนายกฯ มีขนาดใหญ่ ขณะที่รูปสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 6 คนที่อยู่ในเขตเดียวกันอยู่ในป้ายเดียวกับผู้สมัครนายกฯ และมีขนาดเล็กมาก ขณะที่บางทีมก็มีแต่ป้ายหาเสียงของผู้สมัครนายกฯ แต่ไม่มีป้ายหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งนี้ การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นทีมเพื่อเป็นฐานเสียงให้นายกฯ เพราะนายกฯ อาจไม่มีฐานเสียงอยู่ในทุกชุมชนหรือหมู่บ้าน และการลงสมัครเป็นทีมมีข้อดี คือ หากชนะการเลือกตั้งยกทีม ส่งผลให้การทำงานภายในเทศบาลค่อนข้างง่าย อาทิ การพิจารณางบประมาณ
- การตั้งชื่อทีมหรือกลุ่มการเมือง มีการใช้คำว่า “ใหม่” และคำว่า “ก้าว” เป็นคำขยายความเพื่อสร้างการรับรู้ของประชาชนถึงความเปลี่ยนแปลงหรือความทันสมัย และจะไม่ค่อยมีการใช้คำว่า “ชาติ” และคำว่า “อนุรักษ์” ดังในอดีตที่ผ่านมา
- การสร้างภาพลักษณ์ตัวผู้สมัครให้มีความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง โดยสื่อผ่านรูปในป้ายหาเสียงและการแต่งตัวในการลงพื้นที่หาเสียง ซึ่งจะไม่ใส่ชุดข้าราชการหรือชุดทางการ แต่จะใส่เสื้อยืดหรือชุดกีฬา เพื่อเสริมสร้างบุคลิกให้ดูมีความคล่องแคล่วและกระฉับกระเฉง

ผู้สมัครหน้าใหม่และผู้สมัครหน้าเก่ามีส่วนใกล้เคียงกัน

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลครั้งนี้ทั้งผู้สมัครหน้าใหม่และหน้าเก่าในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แม้จะเป็นผู้สมัครหน้าใหม่แต่ก็เป็นทายาทของตระกูลการเมืองหรือเป็นเครือญาติของนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่

ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคเหนือ

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่มีผู้สมัครทั้งหน้าใหม่และหน้าเก่า แชมป์เก่าหรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งในสมัยที่ผ่านมา ก่อนการเลือกตั้งครั้งนี้ยังคงลงนามแข่งขัน ขณะที่ผู้สมัครหน้าใหม่ก็เป็นเครือญาติหรือมีนามสกุลเดียวกันกับนักการเมืองในพื้นที่ หากดูสถิติของการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหน้าใหม่สามารถเอาชนะการเลือกตั้งได้มากถึงร้อยละ 60 ของผู้สมัครทั้งหมด และหากดูสถิติการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 ครั้งที่ผ่านมา พบว่า ผู้สมัครหน้าใหม่สามารถเอาชนะการเลือกตั้งได้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจากสัดส่วนร้อยละ 50 ขึ้นมาเป็นร้อยละ 60 ในครั้งที่ผ่านมานี้

ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลางและตะวันออก

คนรุ่นใหม่เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นโดยลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้มากขึ้น โดยสามารถแบ่งคนรุ่นใหม่ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เป็นเครือข่าย พรรคพวก หรือมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองรุ่นเก่า ซึ่งกลุ่มนี้มีโอกาสในการชนะการเลือกตั้งค่อนข้างสูง และ 2) กลุ่มที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองรุ่นเก่า ซึ่งมีโอกาสในการชนะการเลือกตั้งค่อนข้างน้อย

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลเมืองแสนสุขครั้งนี้เป็นการแข่งขันของ ข้าราชการทางการเมืองสามกลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่มบ้านใหญ่คุณปลื้มหรือกลุ่มเรารักชลบุรี 2) กลุ่มเรารักแสนสุข ซึ่งเป็นทายาทของตระกูลคุณปลื้มเช่นเดียวกัน และ 3) ผู้สมัครจากคณะก้าวหน้า ทั้งสามกลุ่มมีการแข่งขันกัน อย่างดุเดือด โดยกลุ่มบ้านใหญ่คุณปลื้มหรือกลุ่มเรารักชลบุรีได้ส่งนายสมชาติ คุณปลื้ม อดีตรองนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองแสนสุข ที่เป็นน้องชาย “ก้านนเปี๊ยะ” หรือนายสมชาย คุณปลื้ม อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลแสนสุข ลงแข่งขันกับนายณรงค์ชัย คุณปลื้ม ซึ่งเป็นลูกชาย “ก้านนเปี๊ยะ” ที่นั่งเก้าอี้นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองแสนสุขติดต่อกันมาแล้ว 2 สมัยซ้อน จึงเป็นการแข่งขันกันระหว่างอากับหลานในตระกูลการเมือง คุณปลื้ม

ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในพื้นที่ภาคใต้มีทั้งผู้สมัครหน้าเก่าและหน้าใหม่ แชมป์เก่าค่อนข้างมีความได้เปรียบ แต่ก็ดึงคนรุ่นใหม่เข้ามาร่วมทีม เพราะกระแสสังคมเรียกร้องให้มีคนรุ่นใหม่ เข้ามาพัฒนาท้องถิ่น โดยต้องเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษา ประสบการณ์ และคุณสมบัติที่ดี อย่างไรก็ตาม คนรุ่นใหม่ อาจยังไม่ได้เป็นหัวหน้าทีมในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะยังไม่เป็นที่รู้จัก ยังไม่มีอิทธิพล หรือยังไม่มีบารมีใน พื้นที่มากนัก

ผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่ประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง

ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่ไม่ประกาศตัวลงสมัครใน นามพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ แต่เป็นที่รู้โดยทั่วกันภายในพื้นที่ว่าผู้สมัครคนใดมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง กับพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม มีผู้สมัครบางส่วนที่ประกาศลงสมัครในสังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ และมีการใช้โลโก้พรรคการเมืองและรูปของนักการเมืองระดับชาติมาช่วยในการหาเสียง

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคใต้

ผู้สมัครไม่ประกาศตัวลงสมัครภายใต้สังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ แต่คนในพื้นที่รู้กันว่า ผู้สมัครมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพรรคพลังประชารัฐและประชาธิปัตย์ จากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน และจากผลการตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้ผู้สมัครเห็นว่า การแสดงตนอย่างชัดเจน ว่าสังกัดพรรคการเมืองใดไม่ได้เอื้อหรือเป็นต้นทุนที่ดีในการหาเสียงในการเลือกตั้งครั้งนี้ แต่ก็มีกลุ่มการเมืองบาง

กลุ่มที่ใช้เทคนิคการตั้งชื่อกลุ่มให้ใกล้เคียงกับพรรคการเมืองแม้ไม่มีความเกี่ยวข้องกันเพื่อหวังคะแนนเสียงจากฐานเสียงของพรรคการเมืองดังกล่าว

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคเหนือ

ในพื้นที่ภาคเหนือโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยผู้สมัครในจังหวัดเชียงใหม่ได้ประกาศลงสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลที่มีการพัวพันกับพรรคการเมืองอย่างชัดเจน ทั้งนี้ คาดว่าเป็นผลมาจากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดภายในพรรคเดียวกันและเกิดการล้มแชมป์เก่า จึงส่งผลให้การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ครั้งนี้มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดตามไปด้วย ดังนั้น การหาเสียงของผู้สมัครจึงใช้โลโก้พรรคการเมืองและมีการตั้งชื่อกลุ่มการเมืองโดยใช้ชื่อพรรคร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม มีผู้สมัครอีกกลุ่มที่ไม่ได้ลงสมัครในสังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพรรคการเมือง การหาเสียงจึงไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้โลโก้ของพรรค แต่ผู้สมัครได้ใช้โลโก้และสีที่คล้ายคลึงกับพรรคการเมืองทดแทน

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคอีสาน

ผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่ประกาศตัวลงสมัครภายใต้สังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ กล่าวได้ว่าไม่ได้มีการนำการสังกัดพรรคการเมืองมาเป็นจุดเด่นในการหาเสียง แต่ก็มีผู้สมัครบางส่วนที่ลงสมัครในสังกัดคณะก้าวหน้าและหาเสียงโดยลงรูปประกอบคู่กับนายธนารักษ์ รุ่งเรืองกิจในป้ายหาเสียงเพื่อมุ่งหาเสียงกับคนรุ่นใหม่ในมหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคตะวันออก

ผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่ประกาศตัวลงสมัครภายใต้สังกัดพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ แต่จะเป็นการแข่งขันระหว่างตระกูลการเมืองภายในพื้นที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในภาคกลางและตะวันออก

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งน่าจะขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ โดยบริบทของเทศบาลนครเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลมีความแตกต่างกัน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลคาดว่าจะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่านโยบาย เพราะเขตพื้นที่เทศบาลตำบลมีขนาดเล็กและคนในพื้นที่รู้จักและใกล้ชิดสนิทสนมกัน ซึ่งจะทำให้อดีตนายกฯ และสมาชิกสภาฯ มีความได้เปรียบมากกว่าผู้สมัครหน้าใหม่ แต่หากผลงานที่ผ่านมาไม่เป็นที่ประทับใจของประชาชนก็อาจทำให้แพ้การเลือกตั้งได้เช่นเดียวกัน ขณะที่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองและนครอาจตัดสินใจจากนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง เพราะคนในพื้นที่ไม่ค่อยรู้จักมักคุ้นกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในภาคใต้

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในภาคใต้น่าจะยังคงเป็นเครือข่ายของผู้สมัครหรือระบบอุปถัมภ์ แต่จากการสังเกตการณ์การเลือกตั้งครั้งนี้เชื่อว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเมืองเชิงนโยบายที่นโยบายในการหาเสียงจะกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้ การเลือกตั้งเทศบาลในครั้งนี้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ที่น่าสนใจหลายประการ กล่าวคือ มีผู้สมัครผู้หญิงและผู้สมัครชาวพุทธลงสนามเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ และไม่มีการนำประเด็นเรื่องเพศชาติพันธุ์ หรือศาสนามาใช้โจมตีกันในการเมือง

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในภาคเหนือ

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในภาคเหนือมีความคล้ายคลึงกับภูมิภาคอื่น ๆ แต่ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผ่านมาและอาจจะเกิดขึ้นกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลคือประเด็นเล็กน้อยที่อาจมองข้าม อาทิ การเป็นกลุ่มเสื้อแดงแท้หรือกลุ่มเสื้อแดงเทียม และประเด็นเฉพาะหน้าอื่น ๆ เป็นต้น

ข้อสังเกตทิ้งท้าย

- ประชาชนยังมีความสับสนเกี่ยวกับการเลือกตั้งหลายเรื่อง ได้แก่ (1) การลงคะแนนเสียงในบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ (2) เขตเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้งที่ต้องไปใช้สิทธิโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล และ (3) ข้อจำกัดทางด้านภาษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ที่ใช้ภาษามลายูเป็นหลักและไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ส่งผลให้ผู้มีสิทธิกลุ่มนี้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น
- ยังไม่ค่อยมีการรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ ประกอบกับการรณรงค์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมากกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลมีบทบาทสำคัญมากในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลยังสามารถให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารได้อีกด้วย ดังนั้น สมาชิกสภาเทศบาลจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่านายกเทศมนตรี
- ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อให้เท่าทันการเมืองแบบใหม่ และการจัดการเลือกตั้งควรแสวงหาพันธมิตรให้มากขึ้น อาทิ ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม เป็นต้น
- ควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง เพราะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาธิปไตยไม่มั่นคง